KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 7.10.2019 r.
COM(2019) 449 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom i przeprowadzonych przez nią konsultacji, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) 2019/125 z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania

1. Wprowadzenie

Art. 31 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/125 z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania[1] („rozporządzenie"), nakłada na Komisję obowiązek przedkładania Parlamentowi Europejskiemu sprawozdania z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom, rozpatrzonych przez nią spraw i przeprowadzonych przez nią konsultacji. Ponadto stanowi on, że sprawozdanie roczne sporządza się z uwzględnieniem ochrony interesów handlowych osób fizycznych lub prawnych.

Biorąc pod uwagę dość ograniczone informacje za 2017 r., niniejsze sprawozdanie zawiera informacje na temat działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom w latach 2017 i 2018, a zatem w okresie od wejścia w życie ustanawiającego Grupę rozporządzenia (UE) 2016/2134 z dnia 23 listopada 2016 r.

2. Ramy regulacyjne

W rozporządzeniu podkreśla się zobowiązanie UE do wyeliminowania tortur i kary śmierci. Zakazuje ono wywozu i przywozu towarów przeznaczonych specjalnie do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania. Nakłada ono również na właściwe organy państw członkowskich UE obowiązek wydawania pozwoleń na wywóz towarów, które mogłyby zostać użyte do stosowania tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania.

Wykazy towarów objętych zakazem i podlegających kontroli są określone w załącznikach II, III i IV do rozporządzenia.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem rozporządzenie zostało zmienione jeden raz. Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2018/181 z dnia 18 października 2017 r.[2] do wykazu krajów przeznaczenia, do których ma zastosowanie generalne unijne pozwolenie na wywóz (obecnie załącznik V), dodano Republikę Dominikańską, Wyspy Świętego Tomasza i Książęcą oraz Togo[3].

---

[1] Rozporządzenie w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęto w dniu 30.7.2005 r. (rozporządzenie (WE) 1236/2005). Było ono kilkakrotnie zmieniane. Po raz ostatni zostało zmienione rozporządzeniem (UE) 2016/2134 z dnia 23.11.2016, a następnie ujednolicone jako rozporządzenie (UE) 2019/125 z dnia 16.1.2019 (Dz.U. L 30 z 31.1.2019, s. 1).

[2] Dz.U. L 40 z 13.2.2018, s. 1.

[3] Generalne unijne pozwolenie na wywóz ma zastosowanie do wywozu do państw, które zniosły karę śmierci w odniesieniu do wszystkich przestępstw i potwierdziły to zniesienie poprzez zobowiązanie międzynarodowe, jeżeli spełnione są warunki i wymogi dotyczące stosowania tego pozwolenia. W przypadku państw, które nie są członkami Rady Europy, wykaz ten obejmuje te państwa, które nie tylko zniosły karę śmierci w odniesieniu do wszystkich rodzajów przestępstw, ale również ratyfikowały drugi protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych bez zastrzeżeń.

3. Działalność Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom

Grupa Koordynacyjna ds. Przeciwdziałania Torturom (ATCG) została ustanowiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134 w celu zbadania kwestii dotyczących stosowania rozporządzenia.

ATCG jest platformą umożliwiającą ekspertom z państw członkowskich i Komisji wymianę informacji o praktykach administracyjnych oraz dyskutowanie na temat kwestii dotyczących interpretacji rozporządzenia, kwestii technicznych dotyczących towarów wymienionych w wykazach, zmian okoliczności związanych z rozporządzeniem oraz wszelkich innych kwestii, które mogą się pojawić. Podczas przygotowywania aktów delegowanych Komisja konsultuje się ponadto z ATCG zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.[4]

W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia ATCG, 12 lipca 2017 r. i 28 czerwca 2018 r., w celu wymiany informacji na temat szeregu aktualnych kwestii dotyczących wdrażania rozporządzenia.

3.1. Powiadomienia dotyczące decyzji odmownych i zakazanych eksporterów

ATCG przeprowadziła techniczną wymianę informacji dotyczących narzędzi dostępnych w elektronicznym systemie produktów podwójnego zastosowania (DUeS) – zabezpieczonym i szyfrowanym systemie stworzonym przez Komisję do wymiany określonych informacji między właściwymi organami. Art. 23 ust. 5 rozporządzenia nakłada na właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej wymóg przekazywania informacji na temat przypadków, w których wniosek o pozwolenie na wywóz został odrzucony (tzw. decyzja odmowna), za pomocą DUeS.

Do DUeS wprowadzono nowe narzędzia służące przekazywaniu informacji, aby system był zgodny z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134[5]. Narzędzia te umożliwiają właściwym organom przekazywanie informacji na temat:

(i) danych dotyczących eksporterów, którym zakazano korzystania z generalnego unijnego pozwolenia na wywóz (art. 20 ust. 1);
(ii) danych dotyczących pomocy technicznej, w odniesieniu do której nie udzielono pozwolenia (art. 15 ust. 1 lit. a) i art. 19 ust. 1 lit. a) oraz
(iii) danych dotyczących usług pośrednictwa, w odniesieniu do których nie udzielono pozwolenia (art. 15 ust. 1 lit. b) i art. 19 ust. 1 lit. b).

3.2. Wymóg uzyskania pozwolenia przewidziany w art. 15 i 19 w odniesieniu do pomocy technicznej i usług pośrednictwa

Jeżeli chodzi o wymóg uzyskania pozwolenia w odniesieniu do niektórych rodzajów pomocy technicznej i usług pośrednictwa, o których mowa w art. 15 i 19 rozporządzenia, członkowie

[4] Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.
[5] Dz.U. L 338 z 13.12.2016, s. 1.

ATCG zostali poproszeni o podzielenie się ewentualnymi wskazówkami dotyczącymi tych kwestii, w tym co do definicji niektórych terminów, takich jak „pośrednik” i „dostawca pomocy technicznej”.

3.3. Egzekwowanie zakazów określonych w art. 8 i 9 dotyczących targów handlowych i reklam

ATCG przeprowadziła techniczną wymianę informacji na temat zakazów ustanowionych w art. 8 i 9 rozporządzenia w odniesieniu odpowiednio do targów handlowych i reklam. Zakazy te wprowadzono w drodze zmiany rozporządzenia w 2016 r. Weszły one w życie w dniu 16 grudnia 2016 r. Wymiana informacji dotyczyła w szczególności ewentualnych wytycznych dla właściwych organów oraz sposobów egzekwowania przepisów. Zauważono, że zgłoszono przypadki reklamowania towarów na stronach internetowych niektórych europejskich dostawców, co mogłoby sugerować, że zakres zakazu określony w rozporządzeniu może być niewystarczający.

3.4. Globalny sojusz na rzecz zniesienia handlu towarami wykorzystywanymi do wykonywania kary śmierci i zadawania tortur

Grupa ATCG została poinformowana o głównych zmianach dotyczących sojuszu na rzecz zwalczania handlu narzędziami tortur[6]. W dniu 18 września 2017 r. rozpoczął działalność wspierany przez Unię Europejską Globalny sojusz na rzecz zniesienia handlu towarami wykorzystywanymi do wykonywania kary śmierci i zadawania tortur, którego współwnioskodawcami są Argentyna i Mongolia. Jako pierwszy krok 57 członków sojuszu przyjęło deklarację polityczną w sprawie jego podstawowych zasad, w tym zobowiązanie do wprowadzenia skutecznych środków ograniczających handel towarami stosowanymi do zadawania tortur i wykonywania kary śmierci za pomocą ustawodawstwa krajowego i skutecznego egzekwowania przepisów.

Inicjatywa ta ma na celu zwrócenie uwagi na rozporządzenie UE oraz zachęcenie innych krajów do wprowadzenia podobnych środków handlowych w celu powstrzymania lub ograniczenia światowego handlu towarami wykorzystywanymi do wykonywania kary śmierci i tortur. Do sojuszu przystąpiły wszystkie państwa członkowskie UE oraz ponad trzydzieści innych państw.

[6] http://www.torturefreetrade.org/